

Submission 4

Evenwicht tussen taalvariatie en taalcontact

Christopher Joby

Adam Mickiewicz Universiteit Poznań, Poznań, Polen

Tot nu toe heeft de Nederlandse historische sociolinguïstiek zich meer gericht op taalvariatie dan op taalcontact. Deze gang van zaken kan m.i. worden verklaard door twee historische trends. Ten eerste hebben historici, waaronder taalhistorici, sinds de negentiende eeuw de voorkeur gegeven aan het schrijven van de nationale geschiedenis. Een van de gevolgen daarvan is dat historische sociolinguïsten en andere taalhistorici de nadruk hebben gelegd op de geschiedenis van het Nederlands binnen het Nederlandse taalgebied. Ten tweede hebben taalkundigen sinds de twintigste eeuw de voorkeur gegeven aan taalvariatie. Wat de neerlandistiek betreft hebben deze twee stromingen geleid tot de nadruk op taalvariatie binnen het Nederlandse taalgebied. In deze bijdrage zal ik beargumenteren dat de Nederlandse historische sociolinguïstiek nu echter meer rekening moet houden met twee vrij recente ontwikkelingen in de historiografie en de taalkunde: in de historiografie leggen sommige historici nu de nadruk op transnationale geschiedenis in plaats van op nationale geschiedenis. In de taalkunde is er de laatste jaren meer belangstelling voor het sociale en linguïstische fenomeen taalcontact geweest.

Voor een deel is dit proces al gaande, al is er naar mijn mening tot nu toe meer onderzoek gedaan naar taalvariatie dan naar taalcontact binnen en buiten het Nederlandse taalgebied. Onder de neerlandici die hebben geschreven over contact tussen het Nederlands en andere talen zijn o.a. Nicoline van der Sijs, Frans Hinskens en Cefas van Rossum te noemen, en wat het Afrikaans betreft Wannie Carstens. Ikzelf heb ook een steentje bijgedragen aan dit proces met mijn boek *The Dutch Language in Japan (1600-1900)* (Brill, 2020). In deze bijdrage zal ik een aantal voorbeelden van de lexicale en grammaticale gevolgen van het contact tussen Nederlands en Japans voorstellen, die als voorbeeld kunnen dienen voor onderzoek naar taalcontact. Er zijn echter veel onderzoeksmogelijkheden op dit gebied. Bijvoorbeeld: er zou zoals Frank Willaert stelt een studie moeten komen naar contact in het Bourgondische gebied, en ikzelf ben nu bezig met Nederlands als contacttaal in de moslimwereld, inclusief de Indische archipel. Kortom, deze bijdrage stelt dat er binnen de Nederlandse historische sociolinguïstiek meer evenwicht zou moeten zijn tussen taalvariatie en taalcontact. Dit zal laten zien dat hoewel het Nederlands geen wereldtaal is, het wel behoorlijk wat invloed heeft gehad op veel andere talen in de wereld.